

ת"פ 55201/08/16 - מדינת ישראל נגד אחמד עשאייר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 55201-08-16 מדינת ישראל נ' עשאייר(עציר)

בפני כב' השופט אברהם רובין

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם אחמד עשאייר

החלטה

1. זוהי החלטה במשפט זוטא שהתקיים בעניינו של הנאשם, בהמשך לטענותיו נגד קבילות הודאות שנגבו ממנו וקבילות דו"חות ודיסק המתעדים את השחזור שבו השתתף.

2. ההליכים עד כה

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המחזיק שני אישומים.

לפי הנתען באישום הראשון, ביום 11.8.16 בצהרי היום שהה הנאשם סמוך לחנות מכולת המצויה בשכונת א-טור בירושלים, כאשר הבחין במתלונן, צעיר בעל חזות חרדית. על רקע מראהו של המתלונן והיותו חרדי החליט הנאשם להתנכל לו. בהמשך לכך הרים הנאשם חפץ חד באורך 30 ס"מ, אשר אפיונו המדויק אינו ידוע למאשימה, ודקר את המתלונן בעורף, בשכם ימין ובעמוד השדרה. כתוצאה מהדקירות נגרמו למתלונן חתך מעט עמוק בעורף, חתך שטחי באזור עמוד השדרה וחתך מעט עמוק יותר על עצם שכם ימין. בגין מעשה זה מיוחסת למשיב עבירה של חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, להלן - "החוק").

על פי הנתען באישום השני, ביום 25.4.15 נפצע תושב א-טור לאחר שניסה לדקור שוטר. מאוחר יותר מת אותו אדם מפצעיו ובעקבות כך פרצו מהומות בא-טור. לטענת המאשימה, הנאשם השתתף בהתפרעות יחד עם שניים או יותר, כשהוא רעול פנים, וזרק בקבוקי תבעירה, זיקוקים ואבנים לעבר כוחות משטרה שהיו במקום. בגין מעשים אלו מיוחסות לנאשם עבירות של ניסיון חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329(א)(2) לחוק), ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות (סעיף 274(1)+(2)+(3) בצירוף עם סעיף 25 לחוק), והתפרעות (סעיף 152 לחוק).

3. לאחר שהנאשם נעצר הוא נחקר על ידי חוקרי שב"כ וחוקרי משטרה. בחקירותיו הודה הנאשם בביצוע המעשים בהם נחשד, ואף שחזר את מעשה הדקירה. בתשובתו לכתב האישום כפר הנאשם בשני האישומים, כאשר ביחס לאישום הדקירה הוא טען טענת אליבי. כן טען הנאשם נגד קבילות ההודאות שנגבו ממנו (ראו- שני זכ"דים מחקירת השב"כ (ת/1 ו- ת/2), שתי הודעות משטרתיות (ת/3 ו- ת/4), ודו"ח פעולה, דו"ח הצבעה ודיסק אשר מתעדים את השחזור שבוצע עם הנאשם (ת/5, ת/7 ו- ת/8)).

4. טענות הנאשם

הנאשם טוען כי נחקר במשך שעות בלי שנתנה לו אפשרות לאכול, לשתות או לעשן. הנאשם מוסיף וטוען כי

אביו נפטר כשלושה חודשים לפני שנעצר, ועקב כך הוא נקלע למצב נפשי קשה שנוצל על ידי החוקרים כדי לגרום לו להודות. הנאשם טוען כי כבר בראשית החקירה הוא מסר לחוקרים כי הוא סובל מאלרגיה הגורמת לו לקשיי נשימה, ברם חרף זאת הוא נכלא בצינוק למשך עשרים ימים, דבר שגרם להופעת פריחה מגרדת על גופו. הנאשם מוסיף וטוען כי בשעה שנחקר נאזקו ידיו מתחת לכיסא עליו ישב, באופן שגרם לו ללחץ ולכאבים עזים. את טענותיו אלו הפנה הנאשם כלפי כל החוקרים שחקרו אותו. בנוסף, הנאשם טוען כי כאשר התבקש על ידי השוטר לשחזר את מעשיו הוא סירב ומאוחר יותר חזר בו רק לאחר שנלקח שוב לחקירת שב"כ אצל החוקר המכונה שמעון, אשר לחץ עליו לצאת לשחזור.

דין והכרעה

5. סעיף 12 לפקודת הראיות, [נוסח חדש], התשל"א-1971, קובע כי הודיית נאשם תתקבל כראייה אם ראה בית המשפט כי: **"הייתה חופשית ומרצון"**. הכלל הוא כי הודעה לא תתקבל כראייה אם היא נמסרה בעקבות אמצעים פסולים שהופעלו כנגד הנחקר ואשר שללו ממנו את יכולתו לבחור בין מסירת הודעה להימנעות ממסירתה (ראו - י.קדמי **"על הראיות"** חלק ראשון (2009) עמ' 50; ע"פ 1301/06 **עזבון אלזם** ז"ל נ' **מדינת ישראל** - פורסם בנבו (2009)). האמצעים הפסולים בהם מדובר הם אמצעים חיצוניים בלבד (שם, שם), כגון: אלימות, פיתוי והשאה, תחבולות חקירה לא הוגנות, יצירת לחצים נפשיים בלתי הוגנים ונקיטה בשיטת תחקור בלתי הוגנת (**קדמי** בעמ' 60-61). בבואו להכריע בטענת נאשם לפיה הודייה שנגבתה ממנו איננה קבילה, על בית המשפט לבחון תחילה אם הופעלו אמצעים פסולים כאמור, וככל שהתשובה בעניין זה חיובית אזי יש לבחון האם האמצעים הפסולים פגעו באופן משמעותי וחמור בחופש הבחירה של הנחקר (עניין **אלזם** בפסקה 19 לפסק הדין). בנוסף, נקבע בפרשת **יששכרוב** "כלל הפסילה הפסיקית", לפיו תיפסל הודייה גם במקרים בהם היא הושגה שלא כדין וקבלתה כראייה תפגע בזכותו של הנאשם להליך הוגן (ע"פ 5121/98 **יששכרוב** נ' **התובע הצבאי** - פורסם בנבו (2006); ע"פ 8332/05 **איסקוב** נ' **מדינת ישראל** בפסקה 23 לפסק הדין - פורסם בנבו (2007)).

6. כפי שיוסבר להלן, שוכנעתי כי לא הופעלו כלפי הנאשם שלפני אמצעים פסולים, ואף אילו הייתי סבור כי איזה מהאמצעים שהופעלו היה פסול, הרי ששוכנעתי כי ההודעה הייתה חופשית ומרצון.

מן הראיות שהוגשו עולה כי השתלשלות העניינים בחקירתו של הנאשם הייתה מהירה ונטולת אירועים מיוחדים, דבר אשר איננו מתיישב עם הטענה להפעלת לחצים ששללו את חופש הבחירה של הנאשם.

הנאשם נעצר ביום 16.8.16 בסביבות השעה 2:00 לפנות בוקר (עדות הנאשם בעמ' 125 ש' 14). לאחר מעצרו שהה הנאשם בתא המעצר מספר שעות ואכל ארוחת בוקר. רק אחר כך, בשעה 09:40, נחקר הנאשם לראשונה על ידי חוקר השב"כ נעים (ראו - זכ"ד של החקירה ת/1, וכן עדותו של הנאשם אודות מה שנעשה עמו בפרק הזמן שחלף ממעצרו ועד החקירה - עמ' 125 ש' 15 - עמ' 126 ש' 16). אין מחלוקת כי בפתח החקירה הוחתם הנאשם על דף המפרט לו את זכויותיו בחקירה. ב"כ הנאשם הלן על כך שדף הזכויות לא נמסר לחתימת הנאשם מיד עם תחילת החקירה, אולם העיין בזכ"ד ת/1 מלמד כי הוא נמסר לנאשם בראשית החקירה אחרי שהוא נשאל לפרטיו האישיים ולמצבו הבריאותי, ולפני שהוא נשאל לגרסתו בנוגע לחשדות המיוחסים לו. על כן אינני רואה פסול בעייתי החתמת הנאשם על דף הזכויות. החקירה הראשונה נמשכה זמן לא רב - שתיים ורבע - וכבר במהלכה הנאשם הודה במיוחס לו לאחר שביקש וקיבל רשות לעשן.

זמן קצר לאחר החקירה הראשונה נחקר הנאשם על ידי השוטרים עמאר עמאר והודה גם בפניו במעשים שיוחסו לו (ראו- ת/3). גם חקירה זו לא הייתה ארוכה והיא נמשכה כשעה וחצי.

עוד באותו יום הובא החשוד להארכת מעצר. בדיון לא העלה ב"כ הנאשם כל טענה לגבי לחץ בלתי הוגן שהופעל על הנאשם עובר למסירת הודאותיו, אלא להיפך, בא כוח הנאשם הביע חשש מלחץ עתידי שיופעל על הנאשם. לדבריו:

"הדברים שאמר המשיב בחקירתו הראשונה אצל השב"כ היא מתיישבת יותר עם כל הדברים שבוצעו בתקיפה. לכן גרסתו אמינה עכשיו וכל גרסה אחרת שתינתן אם זה בלחץ ואם זה עם מדובבים זה לא יהווה הודעה."

(ראו- פרוטוקול הדיון - ת/14).

הנה כי כן, השתלשלות הדברים בחקירתו של הנאשם עד שהודה הייתה מהירה - הנאשם לא היה עצור במשך ימים ארוכים עובר למתן ההודאה, הוא לא נחקר במשך שעות ארוכות ואף ניתנה לו אפשרות לאכול לשתות ולעשן.

7. טענותיו של הנאשם בדבר האיזוק המכאיב והתופעות האלרגיות שגרמו לו להודות נשללו בעדותו שלו עצמו במשפט הזוטא.

הנאשם מסר בעדותו כי התופעות האלרגיות החלו רק יומיים לאחר מעצרו (עמ' 126 ש' 17 - עמ' 127 ש' 9), דהיינו- לאחר מסירת הודאותיו, ומכאן שלא יכולה הייתה להיות להן השפעה על ההודאות.

כמו כן, אישר הנאשם את טענת חוקרי השב"כ לפיהן הוא לא נאזק כששרשרת האזיקים עוברת מתחת לכיסא באופן שמתח את ידיו, אלא הוא נאזק כששרשרת האזיקים, שאורכה כמה עשרות סנטימטרים, עוברת מאחורי גבו דרך לולאה בגב הכיסא, באופן שאפשר לו לקדם את שתי ידיו עד לירכיו, ולחילופין להרים בכל פעם יד אחת עד לפניו (ראו- עדות החוקר שמעון בעמ' 101 ש' 5 - עמ' 102 ש' 8, ועדות הנאשם בעמ' 128 ש' 3 - 13). הנאשם אף אישר כי בשלב מסוים הוסר האזיק מאחת מידי כדי שיוכל לעשן (עמ' 128 ש' 12-13).

8. אשר לטענת הנאשם לפיה הוא הודה על רקע המצב הנפשי בו היה נתון עקב פטירת אביו - גם בעניין זה שוכנעתי כי לא הופעלו על הנאשם אמצעים פסולים. אכן, מדברי הנאשם ומהזכ"ד של חקירתו הראשונה עולה כי החוקר הטיח בנאשם כי ביצע את המיוחס לו בגלל שאביו נפטר (עמ' 138 ש' 13-14). אמירה כזו היא אמירה לגיטימית במהלך חקירה. כמו כן, ראוי לציין כי בחקירתו הראשית במשפט הזוטא לא טען הנאשם כי הנושא של פטירת אביו הועלה פעם אחר פעם בחקירה על מנת לנצל את מצבו הנפשי, אלא הוא התייחס לכך פעם אחת בעדותו באופן מינורי למדי (עמ' 117 ש' 10-15), כאשר את מירב טענותיו הוא מיקד בנושא האלרגיה ממנה סבל. בהקשר למצבו הנפשי של הנאשם אציין, כי העובדה שהנאשם החל לבכות בעת חקירתו איננה מעידה לכשעצמה כי ננקטו נגדו אמצעים פסולים, שכן הבכי יכול לנבוע גם מחרטה או מהפנמה של הנאשם כי הוא צפוי להליך משפטי שבסופו יתכן כי יורשע בדיון על כל הכרוך בכך.

9. הנאשם טוען כי השחזור לא היה חופשי ומרצון. לדבריו, כאשר התבקש בחקירה המשטרתית לשחזר את מעשיו הוא סירב, והוא חזר בו מסירובו רק לאחר שנלקח לחקירה נוספת אצל חוקר השב"כ המכונה

שמעון. אכן, מהזכ"ד שערך שמעון (ת/2), עולה כי הנאשם חזר בו מסירובו לבצע שחזור רק אחרי חקירה נוספת, אלא שהזכ"ד מלמד כי הייתה זו חקירה קצרה ביותר, שנמשכה 10 דקות, במהלכן לא הופעל לחץ על הנאשם והוא אף כובד בסיגריה. ויודגש, אף הנאשם עצמו מאשר בעדותו, כפי שגם נכתב בזכ"ד, כי נאמר לו שהוא איננו חייב לבצע את השחזור, אם כי לדבריו החוקר איים עליו שאם לא יצא לשחזור הוא יוחזר לתא המעצר, ובלשונו של הנאשם:

"אני אמרתי לחוקר שאני לא יכול ללכת למקום ולעשות שחזור כי אני לא יכול לשחזור ואני גם לא יודע איפה המקום והאירוע הזה.....אמר לי כפי שאתה רוצה, אם אתה לא רוצה לעשות שחזור אתה חופשי בזה אם אתה לא רוצה אז בסדר, אני מוריד אותך לצינוק ואתה תישאר שם תקופה ארוכה. " (עמ' 118 ש' 15-20).

בזכ"ד ת/2 אין אזכור לאמירה לפיה נאמר לנאשם כי אם לא יבצע את השחזור הוא יוחזר לצינוק לתקופה ארוכה, אך גם אם הייתי מקבל כי אמירה כזו נאמרה, הרי שאין לראות בה אמצעי פסול, מן הטעם שהיא נאמרה לאחר שבאותו יום הוארך מעצרו של הנאשם בשמונה ימים (ראו- פרוטוקול הדיון בהארכת המעצר - ת/14), כך שהאמירה שמייחס הנאשם לחוקר, אף אם נאמרה, שקפה אל נכון את המצב בו היה נתון הנאשם.

10. הנאשם טוען כי לא הוזנה בטרם החלה חקירתו כי הוא חשוד גם באישום השני שעניינו זריקת אבנים ובקבוקי תבערה. אכן, במסגרת גביית ההודעה המשטרית הסתפק החוקר עמאר באזהרה כללית לפיה הנאשם חשוד בניסיון להרוג אדם, אך נוסח כללי זה חובק בתוכו את שני האישומים המיוחסים לנאשם, ובוודאי את החמור שבהם, כך שניתן לומר כי ניתנה לנאשם אזהרה הוגנת במובן זה שהוצגה בפניו חומרת הסיכון שבו הוא נתון, והוצגה בפניו האפשרות לשתוק בחקירתו. בכך הוגשמה תכליתה העיקרית של האזהרה (**קדמי** בעמ' 90, 105-106).

11. הנאשם טוען כי תיעוד השחזור פגום כיוון שצילום השחזור הופסק לדקות ארוכות בין השלב הראשוני שבו צולם הנאשם בתחנת המשטרה כשהוא מסכים לשחזור, לבין השלב שבו הגיעו השוטרים והנאשם לאתר השחזור עצמו. טענה זו אושרה על ידי השוטרים בילאל גאנם שניהל את השחזור. לדברי השוטרים גאנם הצילום הופסק שכן לא היה טעם לתעד את נסיעת הנאשם והשוטרים מבית המעצר במגרש הרוסים, שם צולמה הסכמת הנאשם לצאת לשחזור, ועד לנקודת תחילת השחזור אשר נבחרה על ידי הנאשם (עמ' 77-78). בין אם צודק השוטרים גאנם בדבריו ובין אם לאו, בפי הנאשם אין טענה לפיה ננקט נגדו אמצעי פסול כלשהו בדרך בין מגרש הרוסים לבין נקודת תחילת השחזור (ראו - עמ' 118 ש' 4 - עמ' 119 ש' 20), ולכן טענת הנאשם בדבר הפגם בשחזור אינה נוגעת לשאלת קבילותו של השחזור אלא לשאלת משקלו, שאלה שתידון בהמשך המשפט.

12. אשר על כן, אני קובע כי הודאותיו של הנאשם ותוצרי השחזור שביצע כשרים כראייה.

ניתנה היום, י"ז סיוון תשע"ז, 11 יוני 2017, בנוכחות הצדדים.

